

RIJEČ UREDNICE

Anali za povijest odgoja vol. 23 donose prijepis rukopisa memoarskih zapisa učiteljice Marije Fabković. Njihov je sadržaj prvi put obilato koristio Davorin Trstenjak u svojoj knjizi *Fabkovići Skender i Marija* (1919.). Štoviše, zapisi su i nastali na njegov poticaj, nakon smrti Skendera Fabkovića 1905. godine. Marija i Skender Fabković poznati su i zaslužni hrvatski učitelji, sudionici važnog procesa afirmacije učiteljskoga staleža tijekom druge polovine 19. stoljeća. Taj proces u njihovu slučaju nije bio bez prepreka. Zapisi nam svjedoče kako je mlada, obrazovana češka učiteljica Marija Frechova udajom za hrvatskoga učitelja Skendera Fabkovića prihvatila svoju novu domovinu, predano i oduševljeno poučavala u školi, sudjelovala u društvenom i kulturnom životu, pisala i prevodila. No, zapisi su ponajprije posvećeni Skenderu, opisuju njegov životni put, prijateljstva, njegovu iznimnu osobnost i vedar duh koji je zadržao unatoč brojnim razočaranjima. Tekst zapisa objavljujemo u izvornom obliku, sa svim jezičnim i stilskim nespretnostima, vjerujući da nam pruža zanimljiv uvid u mikrosvijet koji često ostaje izvan makrohistorijskih istraživanja. Rukopis je za objavljivanje priredila **Štefka Batinić**.

O izložbenoj i pedagoškoj djelatnosti Hrvatskoga školskog muzeja u 2024. godini piše kolega **Filip Sundi**.

Godine 2024. zauvijek nas je napustio profesor emeritus Vlatko Previšić, dugogodišnji član uredništva *Anala za povijest odgoja* i prijatelj Hrvatskoga školskog muzeja. Profesor Previšić, jedan od vodećih hrvatskih pedagoga, bio je dugogodišnji profesor te dekan Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Profesor **Neven Hrvatić** podsjeća nas na njegov životni i radni opus u tekstu *Profesor Vlatko Previšić: učitelj učitelja*. Donosimo i bibliografiju njegovih objavljenih radova.

Ovaj broj završavamo prikazima šest novih knjiga. **Marko Kolić** piše o knjizi Zvezdane Sikirić Assouline i Melite Vukina *Hrvatsko pučko školstvo 19. stoljeća i zagrebačka Sramotna knjiga*. **Lea Bakić** predstavlja zbornik radova *Ljudi s margine. Prilozi iz socijalne historije Banske Hrvatske u 19. stoljeću* urednika Luke Pejića. **Linda Krstičević** prikazala je knjigu *Diskursi o dječjoj igri – Tematski izbor radova hrvatskih pedagoga*, koju je priredio Branimir Mendeš. O knjizi *Ljudevit Modec. Izbor iz djela*, koju su priredile Martina Valec-Rebić i Danijela Zagorec, piše **Sanja Nekić**. Knjigu *Škola to su ljudi: školstvo na području Općine Brckovljani* prikazala je **Branka Manin**. Četiri autorice – Lana Šehović, Fatima Hadžić, Jasmina Talam i Tamara Karača Beljak – napisale su knjigu *Stories about music in Bosnia and Herzegovina: dedicated to Folke Rabe*. O njoj piše **Snježana Šušnjara**.

Autorima i suradnicima *Anala za povijest odgoja* najljepša hvala.

Štefka Batinić